

Arild Elle Løvteit

Brendsrudtoppen 35
1385 Asker

Saksbehandler, innvalgstelefon

Anniken Kleven, +47 37 01 78 90

Tillatelse etter forurensningsloven til mudring og utfylling i sjø ved gnr./bnr. 136/23 i Farsund kommune

Statsforvalteren i Agder gir Arild Løvteit tillatelse til mudring og utfylling av masser i sjø ved gnr./bnr. 136/23 i Farsund kommune. Tillatelsen er gitt på visse vilkår, med hjemmel i forurensningsloven § 11, jf. § 16.

Vi fatter samtidig vedtak om saksbehandlingsgebyr.

Vedtakene kan påklages innen tre uker.

Vi viser til søknad med vedlegg av 27.01.2022 om mudring og utfylling sjø ved gnr./bnr. 136/23 i Farsund kommune, samt ettersendt informasjon og e-postkorrespondanse.

1 Vedtak om tillatelse

Statsforvalteren i Agder gir Arild Løvteit tillatelse til følgende tiltak i sjø ved gnr./bnr. 136/23 i Farsund kommune:

- 1) Sprengning av 10 m³ faste masser i sjø.
- 2) Mudring av 50 m³ masser i sjø.
- 3) Utfylling av 80 m³ masser i sjø, inkludert overskuddsmassene fra mudringen.

Tillatelsen gjelder i to år fra dags dato.

Tillatelsen er gitt etter forurensningsloven § 11, jf. § 16.

Det kan foretas endringer i denne tillatelsen i medhold av forurensningsloven § 18. Endringene skal være basert på skriftlig saksbehandling og forsvarlig utredning av saken. En eventuell endringssøknad må derfor foreligge i god tid før endringen ønskes gjennomført.

2 Vedtak om gebyr

Vi viser til varsel om gebyr i brev av 28.03.2022. Statsforvalteren har vurdert tidsbruken som er grunnlaget for valg av gebyrsats, og kommet frem til at det er riktig å legge gebyret på sats 7. Dette

tilsvarer kr 17 500, jf. forurensningsforskriften § 39-4.

Vedtaket om gebyr er gjort etter forurensningsforskriften § 39-4. Miljødirektoratet vil ettersende faktura med innbetalingsblankett. Gebyret forfaller til betaling 30 dager etter fakturadato.

3 Sakens bakgrunn

Arkin AS søker på vegne av Arild Løtveit om mudring av ca. 50 m³ og utfylling av ca. 30 m³ masser i sjø ved gnr./bnr. 136/23 i Farsund kommune. Tiltakshaver skal bygge ny båtstø, og det er i den forbindelse behov for å fjerne noen store steiner. Tiltakshaver skal sprengre ca. 10 m³ fast fjell, og mudre til sammen ca. 50 m³ masser. Steinene som mudres, skal så brukes til planering av sjøbunnen før etableringen av båtstøa. Det er i tillegg behov for tilførsel av ca. 30 m³ sprengstein for fullstendig planering. Tiltaket vil berøre et bunnareal på ca. 90 m². Mudringen og utfyllingen skal gjøres med gravemaskin fra land.

Det er i forbindelse med de omsøkte tiltakene gjort en sedimentundersøkelse i tiltaksområdet. Resultatene viser at samtlige analyserte stoffer med unntak av tributyltinn (TBT) er påvist i konsentrasjoner som tilsvarende tilstandsklasse II (god) eller I (bakgrunn) for sediment, jf. Miljødirektoratet sin veileder M-608 «Grenseverdier for vann, sediment og biota». Konsentrasjonen av TBT (effektbasert) tilsvarende tilstandsklasse V (svært dårlig).

Tiltaksområdet i sjø er i gjeldende kommuneplan avsatt til arealformålet «bruk og vern av sjø og vassdrag med tilhørende strandsoner». Farsund kommune fattet den 11.06.2021 vedtak etter plan- og bygningsloven om bl.a. dispensasjon fra plankravet og byggeforbudet i 100-metersbeltet til sjø. Dispensasjonen ble gitt på vilkår om at det skal søkes om tillatelse fra Statsforvalteren i Agder.

Rettslig utgangspunkt

Forurensningsloven

Tiltak som representerer en fare for spredning av forurensning, kan gis tillatelse til med hjemmel i forurensningsloven § 11, jf. § 7. I tillatelsen kan det settes nærmere vilkår for å motvirke at forurensningen fører til skader eller ulemper, jf. forurensningsloven § 16. Tillatelse til mudring fra fartøy kan gis med hjemmel i forurensningsforskriften § 22-6, jf. § 22-3

Naturmangfoldloven

Naturmangfoldlovens forvaltningsmål i §§ 4 og 5 ligger til grunn for Statsforvalterens myndighetsutøvelse. Videre skal prinsippene i §§ 8 til 12 om bl.a. kunnskapsgrunnlag, føre-var-tilnærming og samlet belastning legges til grunn som retningslinjer når Statsforvalteren treffer beslutninger som berører naturmangfold.

Vannforskriften

Vannforskriften inneholder forpliktende miljømål om at myndighetene skal sørge for at alle vannforekomster skal oppnå god kjemisk og økologisk tilstand innen 2027 med mindre det er gitt unntak med hjemmel i forskriften § 9 eller § 10.

4 Statsforvalterens vurdering og begrunnelse

Statsforvalteren har i tillegg til søknadens vedlagte sedimentanalyse, lagt tilgjengelige databaser (bl.a. Naturbase, Artskart og Vann-nett) til grunn for vurderingen.

Tiltak i sjø som medfører bevegelse i sediment, påvirker det akvatiske miljøet på flere måter. Virkningene varierer avhengig av bl.a. mengde og hvilke masser det dreier seg om, når, hvor og

hvordan tiltak gjennomføres, samt innholdet av miljøgifter i massene. De viktigste konsekvensene av slike tiltak er partikkelspredning og tilslamming av nærliggende områder, samt endring og forringelse av habitat til vannorganismer. Dersom sedimentene er forurenset, kan også forurensning spres. Vi har vurdert det ovennevnte i det som følger.

Partikkelspredning

Resultatene fra sedimentundersøkelsen viser at sedimentene er å regne som ikke forurenset for alle de analyserte stoffene utenom TBT. Avbøtende tiltak, f.eks. siltgardin som omslutter tiltaksområdet, er vanlig å bruke for å hindre spredning av partikler. Statsforvalteren har vurdert at det i det aktuelle tilfellet kan være utfordrende å omslutte tiltaksområdet med siltgardin grunnet tiltaksområdets beliggenhet. Videre har vi vurdert sannsynligheten for tilslamming av nærområder som følge av tiltaket som begrenset. Begrunnelsen for dette er at sjøbunnen ifølge tiltakshaver består av løs stein og fjell, som ikke spres i samme grad som løse partikler, og at det er snakk om et lite tiltak. Videre er det ikke registrert marine naturtyper eller arter av særskilt nasjonal forvaltingsinteresse eller gytefelt i nærområdet. Vi har derfor ikke stilt krav om spredningsbegrensende tiltak.

For å ha en oversikt over ev. partikkelspredning stiller vi krav om at det utføres visuell kontroll med fotodokumentasjon under arbeidene, jf. vilkår 2. Bildene skal tas med jevne mellomrom og gjennom hele tiltaksperioden. De skal være representative, og tas på en slik måte at tiltaksområdet og arbeidene kommer tydelig frem. Bildene skal legges ved sluttrapport som oversendes Statsforvalteren, jf. vilkår 9. Videre stiller vi krav om at utfyllingsmasser skal legges ut på en mest mulig skånsom måte, og ikke dumpes, jf. vilkår 6.

Dersom det under arbeidene likevel skulle oppstå utilsiktede forurensningssituasjoner, som f.eks. omgående partikkelspredning, må arbeidene stanses og korrigerende tiltak iverksettes, jf. vilkår 6. Statsforvalteren skal varsles ved alle forhold der tiltaket kan berøre miljøet negativt. Iveretakelse av sårbare naturtyper og truede arter er et viktig mål for naturforvaltningen. Ifølge Naturbase kart er det ikke registrert noen marine arter av særskilt nasjonal forvaltningsinteresse, ålgressamfunn eller andre viktige naturtyper i sjø i nærhet til tiltaksområdet. Det er imidlertid registrert et naturreservat for sjøfugl på Terneholmen noen hundre meter fra tiltaksområdet. Vi forutsetter at dere tar hensyn til og unngår forstyrrelse av fuglene under arbeidene.

Sprengning av sjøbunn

Tiltakshaver ønsker å benytte kontrollert sprengning for å få løs noe fast fjell før bitene skal brukes til fundamentering av båtstø sammen med tilført sprengstein. Det er kjent at støy fra undervannsprengning kan påvirke marine organismer, deres viktige biologiske funksjoner og forårsake stress. Det er stor variasjon blant arter når det gjelder påkjenninger fra trykkbølger. Reaksjoner avhenger av følsomhet for lyd hos den enkelte art og livsstadier. Man vet at skadevirkninger avhenger av type sprengningsteknikk, størrelse på ladningene, bunntopografi og avstand fra sprengningsstedet. Trykkbølgens påvirkning reduseres bl.a. ved at detoneringsutføres i borehull og salvene avfyres sekvensielt. Et annet tiltak er å avfyre et varselskudd i forkant av sprengningen slik at f.eks. fisk kan svømme bort. Vi har satt vilkår om skånsom sprengningsteknikk og gjennomføring av tiltak som reduserer trykkbølgens kraft i størst mulig grad, jf. vilkår 3.

Tilførsel av nitrogenforbindelser fra sprengstoff kan føre til eutrofiering, da nitrogen kan være et begrensende næringsstoff i sjøvann. Etter vårt syn vil ikke tilførsel av ekstra næring ha vesentlig innvirkning på miljøet i det aktuelle tilfellet siden det handler om et svært begrenset omfang av sprengning. I tillegg er det rimelig å anta at vannmassene blandes godt i tiltaksområdet slik at konsentrasjonen av tilførte nitrogenforbindelser raskt vil fortynnes. Vi anser heller ikke endring av

pH som følge av tilførsel sprengstoffrester som problematisk i dette tilfellet ettersom sjøvann har stor bufferevne.

Tiltakshaveren oppgir ikke i søknaden hvordan sprengningen skal gjennomføres. Dersom ikke-elektroniske tennsystemer benyttes, noe som er vanlig ved undervannsprengning pga. sikkerhet, kan plastavfall (rester av plastslanger fra sprengning) fort spres ut i vannmassene. For å unngå dette er det behov for å iverksette tiltak både under og etter arbeidene for å redusere tilførsel av plast til vannmiljø, jf. vilkår 4.

Disponering av overskuddsmasser fra mudring og utsprengte masser

Overskuddsmasser som oppstår ved mudring er å anse som avfall, jf. forurensningsloven § 27 første ledd. Dersom det er en virksomhet og ikke en privatperson som utfører mudring, blir overskuddsmassene å anse som næringsavfall, som definert i forurensningsloven 27 a annet ledd. Det følger av forurensningsloven § 32 første ledd at næringsavfall "skal bringes til lovlig avfallsanlegg med mindre det gjenvinnes eller brukes på annen måte".

Bruk av muddermasser til formål som er planlagt gjennomført uavhengig av tilgangen på de aktuelle muddermassene, vil kunne innebære at muddermassene (avfallet) gjenvinnes ved at de «kommer til nytte ved å erstatte materialer som ellers ville blitt brukt», jf. forurensningsloven § 32 første ledd. Ved vurdering om slik disponering kan tillates, skal Statsforvalteren vurdere bl.a. om disponeringen kan medføre forurensning og ev. spredning av forurensning.

I det aktuelle tilfellet er det hovedsakelig steinmasser som skal mudres. Tiltakshaver ønsker å bruke massene til fundamentering av båtstø. Tiltakshaver har vurdert at massene er egnet til ønsket formål, og at disse erstatter masser som ellers ville blitt brukt for å etablere fundamentet (eksempelvis tilkjørt sprengstein). Vi vurderer at denne bruken er å anse som gjenvinning/nyttiggjøring. Da massene (ved unntak av mindre mengder TBT i løsmasser) er å anse som rene, mener vi at denne bruken kan tillates. Massene vil bli plassert i umiddelbar nærhet til hvor de sprenges og mudres. Vi ser ikke at dette vil medføre noen nevneverdig forurensningsfare eller ulemper for miljøet. Statsforvalteren tillater dermed bruk av mudret steinmasser som omsøkt.

Utfyllingsmasser

Av søknaden kommer det frem at det i tillegg til steinen som skal mudres og sprenges fra sjøbunnen, skal benyttes ca. 30m³ tilkjørt sprengstein. Utfyllingsmassene vil være en mulig forurensningskilde. Sprengstein kan f.eks. inneholde sulfidholdige bergarter og rester av nitrogenforbindelser fra sprengning. Berggrunn med sulfider kan medføre dannelse av svovelsyre, hvilket fører til pH-reduksjon, noe som igjen kan føre til at metaller slik som aluminium blir mer tilgjengelig og skadelig for akvatiske organismer. Utlekking av nitrogen fra sprengstein kan bl.a. føre til eutrofiering, som igjen har konsekvenser for både fysiske, kjemiske og økologiske forhold i vannmassene. Dersom det brukes plastslanger/ledninger under sprengning, kan sprengstein ha plastrester som fort kan spres ut i vannmassene. Vi har stilt krav om at utfyllingsmasser må være rene, og ikke medføre forurensning. Sprengstein med fare for innhold av miljøskadelige stoffer og svovelkomponenter skal ikke benyttes, jf. vilkår 4.

Tidsrom for gjennomføring

En hovedregel er at tiltak i sjø ikke tillates i perioden fra 15. mai til 15. september av hensyn til plante- og dyreliv, friluftsliv og rekreasjon. I denne perioden er også den biologiske produksjonen i vannmassene stor, og det er ikke ønskelig med negativ påvirkning av vannmassene. Vi fraviker ikke hovedregelen i det aktuelle tilfellet, jf. vilkår 10.

Naturmangfoldloven

Statsforvalteren har vurdert tiltaket etter naturmangfoldloven. Dette gjelder § 8 kunnskapsgrunnlaget, § 9 føre-var-prinsippet, § 10 økosystemtilnærming og samlet belastning, § 11 kostnader ved miljøforringelse og § 12 miljøforsvarlige teknikker og driftsmetoder. Vi anser at kunnskapsgrunnlaget er tilstrekkelig ivarettatt i forhold til sakens karakter. På bakgrunn av dette tillegges vi mindre vekt på føre-var-prinsippet, jf. naturmangfoldloven § 9. Prinsippene i §§ 10-12 i naturmangfoldloven er mindre relevante i denne saken grunnet tiltakenes begrensede omfang.

Vannforskriften

Tiltaksområdet i sjø er en del av vannforekomsten «Åptafjorden» (0201011000-C), jf. portalen Vannnett. Vannforekomsten har per 04.07.2022 moderat økologisk og dårlig kjemisk tilstand, med høy presisjon for klassifiseringen. Den omsøkte utfyllingen er et lite engangstiltak og berører kun en begrenset del av vannforekomsten. Etter vår vurdering er det rimelig å anta at tiltaket ikke vil forringe miljøtilstanden i Åptafjorden i nevneverdig grad eller ha innvirkning på hvorvidt vannforekomsten når miljømålet eller ikke, jf. vannforskriftens § 4 forutsatt at tiltaket gjennomføres i samsvar med tillatelsens vilkår. Vannforskriftens § 12 kommer dermed ikke til anvendelse i det aktuelle tilfellet.

5 Saksgang

Statsforvalteren sendte den 28.03.2022 søknaden på høring til aktuelle myndigheter og berørte parter. Vi har fått følgende kommentarer:

Fiskeridirektoratet skriver bl.a. følgende i brev av 29.03.2022:

«I følge vårt kartverktøy på <https://portal.fiskeridir.no/plan> er det ikke registrert biologisk mangfold i området. Det er heller ikke registrert fiskeriaktivitet hvor tiltaket søkes gjennomført. På dette grunnlag finner Fiskeridirektoratet region Sør at tiltaket kan la seg gjennomføre uten at det kommer i konflikt med noen av de interesser vi er satt til å ivareta, og vi har derfor heller ingen merknader til søknaden»

Farsund kommune skriver bl.a. følgende i brev av 30.03.2022:

«Det er gitt tillatelse etter plan- og bygningsloven og vi har forøvrig ikke noe merknader til saken.»

Kystverket skriver bl.a. følgende i brev av 01.04.2022:

«Tiltaket ligger i kommunalt sjøområde jf. havne- og farvannsloven § 3 bokstav f. Det betyr at det er kommunen, eller kommunalt havneselskap ved delegering som må vurdere om tiltaket er søknadspliktig etter havne- og farvannsloven § 14. Kystverket er klageinstans for kommunale vedtak etter havne- og farvannsloven, og vil ikke kommentere tiltaket.»

Norsk maritimt museum skriver bl.a. følgende i e-post av 07.04.2022:

«Det er ikke registrert kulturminner under vann i tiltaksområdet. Vi minner om meldeplikten ved funn av kulturminner. Dersom det under arbeider i sjøen oppdages kulturhistorisk materiale som kan være vernet eller fredet (for eksempel vrakdeler, keramikk, bearbeidet flint, glass, kritt Piper eller annet), må arbeidene straks stanses og museet varsles, jf. kml § 14 tredje ledd. Tiltakshaver plikter å underrette den som skal utføre arbeidene om dette, men står også selv ansvarlig for at det blir overholdt.

NMM har utover dette ingen merknad til søknaden.»

6 Vilkår

1. Det kan sprenges ut inntil 10 m³ faste masser, mudres inntil 50 m³ masser og fylles ut inntil 80 m³, inkludert overskuddsmassene fra mudringen. Tiltakene skal skje over et areal som fremgår av kart vedlagt søknaden.
2. Det skal utføres visuell kontroll av partikkelspredning i vannmassene rundt tiltaksområdet, og gjennomføring av tiltaket skal også dokumenteres i form av bilder. Visuell kontroll og fotodokumentasjon skal gjennomføres før arbeidene starter, samt med jevne mellomrom under arbeidene. Bildene må være representative, og vise tiltaksområdet på en god måte. Kontrollen skal loggføres, og informasjon og fotodokumentasjon skal legges ved sluttrapporten, jf. vilkår 9.
3. Sprengning skal gjøres på en måte som minimerer spredning av forurensning og skal gjennomføres så skånsomt som mulig. Metode skal vurderes og velges ut fra massenes beskaffenhet. Mengde sprengstoff som skal benyttes ved hver sprengning, skal dimensjoneres med den hensikt å redusere risikoen for påvirkning på ytre miljø. Før hver enkelt salve skal det avfyres en mindre varselsalve 5-15 minutter før sprengning for å skremme bort fisk i området. Hvis det registreres død fisk i forbindelse med sprengning, skal antallet registreres.
4. Tiltakshaver skal vurdere utfyllingsmassenes egnethet mht. innhold av helse- og miljøfarlige stoffer og potensiale for forringelse av vannmiljøet. Sprengstein som kan eller vil medføre nevneverdige skader eller ulemper for vannmiljøet, skal ikke benyttes. Tennledninger, plastikk og annet ikke-naturlig materiale skal så langt det praktisk lar seg gjøre fjernes før utfyllingen. Det skal etableres mottakskontroll for plast i sprengstein på utfyllingsstedet og iverksettes tiltak for å hindre spredning av plast etter utfylling.
5. Dersom det viser seg at utfyllingsmasser er av en slik karakter at arbeidene medfører alvorlige miljømessige problemer, tas det forbehold om at arbeidene skal stanses, og at saken blir vurdert på nytt.
6. Arbeidene skal utføres på en slik måte at det i minst mulig grad volder tilslamming av vannmasser og strandområder. Dette inkluderer at masser som flyttes eller legges ut skal håndteres på en skånsom måte, og ikke dumpes. Dersom det oppstår utilsiktede forurensningssituasjoner eller brukerkonflikter, skal arbeidet stanses og korrigerende tiltak skal gjennomføres. Statsforvalteren skal varsles ved alle forhold der tiltaket kan berøre miljøet negativt.
7. Før tiltaket iverksettes og minimum en uke før skal det gis beskjed til Statsforvalteren om dato for oppstart, samt hvem som er ansvarlig entreprenør. Dette skal varsles på e-post til sfagpost@statsforvalteren.no.
8. Den som utfører arbeidet, skal kunne fremlegge kopi av denne tillatelsen på arbeidslokaliteten inntil tiltaket er avsluttet. Det kan bli ført tilsyn under arbeidene. Tiltakshaver har ansvaret for å orientere entreprenør som skal gjennomføre arbeidene, om de vilkår som gjelder.

9. Sluttrapport skal sendes Statsforvalteren i Agder innen seks uker etter at tiltaket er avsluttet. I rapporten skal det dokumenteres at vilkårene som er gitt i tillatelsen, er overholdt. Eventuelle avvik skal begrunnes. Rapport skjema følger vedlagt.
10. Tiltaket skal ikke foregå i tidsrommet 15.mai til 15.september.
11. Tillatelsen er gyldig i to år f.o.m. vedtaksdato.

Vi minner ellers om meldeplikt til Norsk maritimt museum ved eventuelle funn av kulturminner under anleggsarbeidet.

7 Ansvarsforhold

Dette vedtaket er gjort med bakgrunn i det vi i dag vet om området. Tiltakshaver, Arild Løvteit er ansvarlig for at tiltaket gjennomføres i henhold til vilkårene i tillatelsen. Denne tillatelsen fritar ikke tiltakshaver for ansvaret for innhenting av tillatelser etter annet lovverk eller fra berørte grunneiere og rettighetshavere m.m. Tiltakshaver er selv ansvarlig i forhold til andre brukerinteresser som kan bli berørt. Privatrettslige forhold forutsetter vi avgjort før tiltaket finner sted.

Brudd på vilkår i tillatelsen kan medføre straffeansvar etter forurensningsloven, jf. § 78. For å sikre at bestemmelsene i forurensningsloven eller tillatelsen blir overholdt kan forurensningsmyndigheten fastsette tvangsmulkt til staten, jf. forurensningsloven § 73.

8 Erstatningsansvar og klageadgang

Denne tillatelsen fritar ikke tiltakshaver eller anleggseier for erstatningsansvar etter de alminnelige erstatningsregler, jf. bl.a. forurensningsloven §§ 10 og 17.

Du og andre med rettslig klageinteresse kan klage på vedtaket, inkludert gebyrsatsen, til Miljødirektoratet. En eventuell klage bør inneholde en begrunnelse og hvilke endringer som ønskes. I tillegg skal andre opplysninger som kan ha betydning for saken, komme fram.

Klagefristen er tre uker fra det tidspunktet dette brevet ble mottatt. En eventuell klage skal sendes til Statsforvalteren i Agder.

Med hilsen

Veronica Skjævestad (e.f.)
faggrupeleder forurensning
Miljøvern avdelingen

Anniken Kleven
rådgiver
Miljøvern avdelingen

Dokumentet er elektronisk godkjent

Kopi til:

Sverre Kjærkleiv

KYSTVERKET

NORSK MARITIMT MUSEUM

FISKERIDIREKTORATET

AGDER FYLKESKOMMUNE

NATURVERNFORBUNDET I AGDER

ARKIN AS

FARSUND KOMMUNE

Ravneheiveien 949

Postboks 1502

Postboks 720 Skøyen

Postboks 185 Sentrum

Postboks 788 Stoa

Postboks 718

Lundevågveien 7B

Postboks 100

4550 FARSUND

6025 ÅLESUND

0214 OSLO

5804 BERGEN

4809 ARENDAL

4666 KRISTIANSAND S

4550 FARSUND

4552 FARSUND